

Herfst/winter 2017

Jaargang 28

THACHSA

Verenigingsblad IVN Súdwesthoeke

**INSTITUUT VOOR NATUUREDUCATIE
EN DUURZAAMHEID**

Het bestuur

Voorzitter	Marten Wesselius	0514.603331 06.12117102 coendershof@gmail.com
Secretaris	Pieter Dijkstra	0515.594642 pieter.dijkstra@kpnmail.nl
Bestuurslid	Ria Brouwer	0514.593606 ria2brouwer@gmail.com
Bestuurslid	Rinnert Foekema	0515.543047 sfoekema@hotmail.com
Penningmeester en ledenadministratie	Tefka du Pon	tefkadupon@gmail.com

Coördinatoren werkgroepen

Wilde planten	Tefka du Pon	tefkadupon@gmail.com
Jeugd	Goasse Hylkema	0514.581781 goasse@hotmail.com
PR	Ria Brouwer	0514.593606
Sneek	Ger Bosklopper	0515.420514 g.w.bosklopper@home.nl
Vlinders	Wybren Siemensma	0514.603106 w.siemensma@kpnplanet.nl
Vogels	Durk Venema	06.12723823 dj_venema@hotmail.com
Heemtuin	Joke Venekamp	0514.605245 j.c.venekamp@hetnet.nl
Gaasterlandse natuurweek	Baukje Miedema	06.57621330 baukjemiedema@home.nl
Communicatie & Activiteiten planning	Constance Smit-Walstra	0513.431992 constance-smit@hetnet.nl
Pers en sociale media	Ria Brouwer	ria2brouwer@gmail.com
Webmaster/sociale media	Anne Froukje Schotanus	afvanderwoude2@gmail.com
Redactie Thachsa	Jan Tijsma	redactiethachsa@hotmail.com 06.49955120

De illustraties zijn wederom gemaakt door Betty Schellevis-Guldemeester.
Omslagfoto Gaasterlandse Natuurweek 2017: Jan Tijsma

Lidmaatschap

Lidmaatschap IVN € 20,00 per jaar. Huisgenootleden € 7,50 per jaar
Donateurs minimaal € 12,50 per jaar. Leden en donateurs ontvangen de THACHSA twee maal per jaar. IBAN nummer: NL91RABO0349508429 t.n.v. IVN Súdwesthoeke.

INLEVERDATUM KOPIJ VOLGENDE THACHSA VOOR 1 APRIL 2018

In memoriam Marian Lofvers

Deze zomer bereikte ons het droeve bericht dat Marian Lofvers is overleden. Op 10 augustus hebben we tijdens een prachtige bijeenkomst in de Teatertún in Rijs afscheid van haar kunnen nemen.

Marian Lofvers

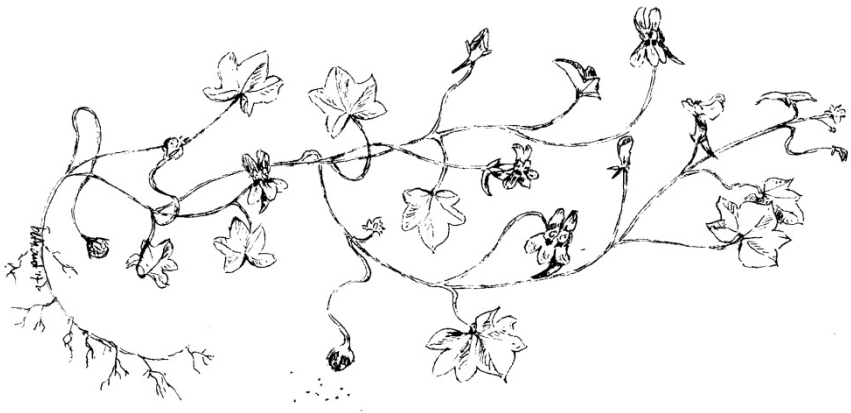
Ze was een inspirerend en bewust levend mens. Wij kennen haar als een trouw en betrokken lid die diverse rollen heeft vervuld bij onze afdeling. Marian was altijd erg meelevend en bereid zich ergens voor in de zetten.

Zoals onze oud-secretaris Ada van de Veer het verwoordde:

“Onze herinneringen aan Marian Lofvers gaan heel wat jaren terug, wij kenden haar gezin al uit de schooltijd van onze toen nog jonge kinderen. Samen met haar man Wim kwam zij - net als wij - kort voor de eeuwwisseling in Gaasterland wonen en werden we actief lid van de Gaasterlandse IVN. Bij de nieuwe afdeling ontmoetten we allerlei aardige mensen.

Marian was net als wij vrijwilliger in de Heemtuin, best een hecht clubje. Veel van wat in onze gezinnen gaande was werd al werkende met elkaar gedeeld. Zo was daar altijd wel belangstelling, het luisterend oor van Marian. Ook was ze als dat nuttig of nodig was altijd wel te vragen voor bijzondere dingen.

Het was een voorrecht om dit speciale, zo bewust levende echtpaar te mogen kennen. We zullen ze missen.”

Uitnodiging

**Aan alle leden, huisgenootleden en donateurs van IVN
Súdwesthoeke.**

Het bestuur van IVN Súdwesthoeke
nodigt u hierbij van harte uit voor
de jaarlijkse ledenvergadering

**Zaterdag 27 januari 2018
In de Wildskuorre van it Fryske Gea in het Rijsterbos.**

- 14.30 uur Inloop met koffie/thee
- 15.00 uur Presentatie door John Melis, ecooloog, (o.a. actief voor
Ravon), over reptielen, amfibieën en vissen in onze
omgeving. Het Ravon is de kennisorganisatie voor reptielen,
amfibieën en vissen.
- 16.00 uur Pauze
- 16.15 uur Huishoudelijke gedeelte (zie agenda pag. 5)
- 18.00 uur Gezellig samenzijn: tijd voor een praatje, hapje, drankje,
soep en brood.

De agenda en alle jaarverslagen zijn opgenomen in deze Thachsa.

Van de redactie

Ik kan nog van alles bedenken om dit redactioneel te beginnen, maar wat moet ik voor moois schrijven terwijl we afgelopen periode afscheid hebben moeten nemen van Marian Lofvers. Wat een schok om te vernemen dat de altijd relativierende Marian er niet meer is. We hebben waardige afscheid van haar genomen in een voor haar passend decor. Eén met de natuur, met ons er bij. Dat was haar wens!

Natura naturans, "De natuur doet wat de natuur moet doen". De tijd stond even stil.

Voor het verenigingsleven gaat de tijd échter door en hebben we weer een heel actief jaar achter de rug. Deze Thachsa staat er boordenvol van met een terugblik wat geweest is en een vooruitblik van wat we in 2018 allemaal gaan doen. Natuurlijk krijgt de 30ste Gaasterlandse Natuurweek veel aandacht, maar ook de verslagen van de verschillende werkgroepen.

De oproep vanuit het bestuur en geeft aan dat we het als bestuur niet alleen kunnen fiksen en uw inzet van belang is. Zie de achterzijde van bijgevoegde nota, daar staat deze keer niet het machtigingsformulier op, maar een brief van het bestuur.

Zorgen zijn er ook over de afname van de biodiversiteit en het recente bericht dat in iets meer dan 25 jaar, meer dan 75 procent van vliegende insecten is verdwenen en dat dat ook met de vogels het geval is.

Het verhaal "Ban de bladblazers" vind ik zeer passend en komt overeen met wat ik er van vind. Het lijkt wel of het industriële tijdperk in de tuinen van onze medebewoners is begonnen en alles, maar dan ook alles wat er in de tuin te doen is met mechanische geluiden gepaard moet gaan. Waar is de stilte?

Ik wens u veel leesplezier met deze editie van de Thachsa.

Jan Tijsma, redacteur Thachsa

Van de bestuurstafel

Als afdelingsbestuur kijken we over 2017 terug als een jaar met vele externe activiteiten. Het voorgenomen accent leggen activiteiten voor de “buitenwereld” is daarmee goed uit de verf gekomen. De vrijwilligers van onze afdeling hebben iets met natuur en natuurbelevingen en willen dat graag uitdragen naar zoveel mogelijk mensen. Door er zelf van te genieten en je in te zetten voor het behoud daarvan kan je dat overdragen op anderen. Dat is een belangrijke doelstelling van het IVN.

Er zijn veel activiteiten geweest dit jaar: natuurwandelingen, vogel-, plantenexcursies, cursus zangvogels, eten uit de natuur, nieuwe gebieden bezocht, stekjesmarkt, slootjesdag, bomen kijken en niet te vergeten alle activiteiten in het kader van de Groene Week. De samenwerking met de Golfclub Gaasterland is gecontinueerd al was het door omstandigheden op een wat lager pitje.

Helaas is de samenwerking met de KNNV Fryslân veel minder geworden doordat een contactpersoon bij de KNNV is verhuisd naar buiten de provincie. Er zijn dan ook geen activiteiten geweest in de bibliotheek van Sneek.

Dit jaar is voor het eerst een coördinator externe activiteiten actief. Constance Smit heeft deze taak naar tevredenheid opgepakt. Tijdig contact met gidsen zodat er een persbericht op de rails komt en terug rapportage van de gehouden activiteit. In een chronologisch verslag weten we nu al heel snel hoe één en ander is verlopen en wat er anders moet of kan.

Tefka Du Pon heeft de penningen onder beheer genomen en alles weer op orde kunnen krijgen. Helaas gaat ze haar bestuursperiode niet verlengen en andere keuzes maken binnen o.a. het IVN.

Voor Piter Dijkstra was het als kersverse secretaris allemaal wel wat nieuw. Hoe gaat dat allemaal binnen IVN en waar houdt het bestuur zich allemaal mee bezig??? Maar dat leert snel en het is wel sneu en jammer dat zijn gehoor hem in de steek gaat laten. Dit is lastig voor het volgen van de vergaderingen en het maken van verslagen.

Landelijk heeft de ledenraad de Meerjarenvisie 2021 (was eerst meerjarenplan) vastgesteld. Via jaarprogramma's wil men dat nu concretiseren. Als afdeling(en) gaan we er waarschijnlijk niet veel mee doen. Erg veel ambities die niet relevant zijn voor onze afdeling. Provinciaal gaan de IVN afdelingen zich wel beraden over hoe het verder moet met het gebrek aan bestuursleden bij veel afdelingen en verschil in doelen t.o.v. de landelijk lijnen.

Als bestuur gaan we, waarschijnlijk in gewijzigde samenstelling, ons gewoon ook in 2018 weer inzetten voor de afdeling IVN Súdwesthoeke. We hopen jullie daarbij vaak tegen te komen en met elkaar te blijven genieten van de natuur om ons heen. Laten we elkaar daar vooral in stimuleren en andere meenemen en betrekken.

Het bestuur

Agenda van de 32^e ledenvergadering – 27 januari 2017

1. Opening
2. Vaststellen agenda
3. Mededelingen
4. Verslag van de 31^e jaarvergadering van 4 februari 2017 (zie pagina 6)
5. Werkgroepen: verslagen, activiteiten
6. Financiën:
 - a. Financieel verslag 2017
 - b. Begroting 2018
 - c. Verslag kascommissie
 - d. Benoeming nieuwe kascommissie
7. Bestuurszaken:
 - a. Bestuursverkiezing
 - b. Tefka du Pon wenst haar tijdelijke benoeming tot penningmeester te beëindigen.
 - c. Piter Dykstra moet zijn functie als secretaris wegens gehoorproblemen neerleggen. Hij stelt zich beschikbaar als penningmeester.
 - d. Marten Wesselius is herkiesbaar, doch niet voor het voorzitterschap. Hij stelt zich beschikbaar als secretaris.
 - e. Het bestuur stelt de vergadering voor Piter Dykstra, Marten Wesselius en zo mogelijk een kandidaat-voorzitter en andere nieuwe bestuursleden in hun functies te benoemen.
8. Jubilea leden
9. Activiteitenprogramma 2018 met toelichting. (Constance Smit)
10. Hebt u nog ideeën??
11. Rondvraag en sluiting.

Verslag van de 31^e Algemene Ledenvergadering

IVN afdeling Súdwesthoeke, gehouden op zaterdag 4 februari 2017.

Voorzitter: Marten Wesselius, penningmeester: Tefka du Pon, secretaris: Anne Froukje Schotanus, bestuurslid PR: Ria Brouwer, bestuurslid: Rinnert Foekema.

Aanwezig (inclusief bestuur): 28 leden, huisgenootleden en donateurs.

Bericht van verhindering: Agatha van Emden, Sytse Bouwhuis,

Na de inloop met koffie en thee heet Marten gastspreker Harry Bosma hartelijk welkom. Hij volgt de otter al jaren en maakt gebruik van een wildcamera. In 2002 was de herintroductie en werden 32 dieren uitgezet. Later nog een aantal via Alterra. Er zijn nu ongeveer 170 dieren in Nederland, waarvan 56 in Friesland. Dit lijkt aardig wat, maar het is een kwetsbare populatie. Er kunnen 18 doden per jaar zijn door o.a. het verkeer en verdrinking in visnetten. Het vrouwtje brengt de jongen groot. Het mannetje en vrouwtje zijn maar een dag of vier bij elkaar. De otters kunnen in gevangenschap 11 jaar worden, in de vrije natuur maar 3 à 4 jaar. Wij genieten van de prachtige beelden van de nachtcamera, maar de otters laten ook voldoende andere sporen na. Vrijwilligers geven de aanwezigheid van de dieren door.

Na de pauze volg het huishoudelijk gedeelte. Marten blikt terug op een afwisselend jaar. Het verslag van de 30e ledenvergadering wordt goedgekeurd.

Werkgroepen

De mensen van de werkgroepen hebben weer veel werk verzet. Ze hebben hiervan verslag gedaan in de Thachsa. Ons verenigingsblad heeft een nieuw jasje gekregen. Het ziet er mooi uit.

Sieger Schotanus is gestopt als coördinator van de Gaasterlandse Natuurweek. Hij krijgt een attentie voor zijn inzet. Baukje Miedema gaat zijn taak overnemen. Een werkgroep communicatie zal gevormd worden. Het is de bedoeling de lijnen van alle PR activiteiten goed op elkaar af te stemmen. Anne Froukje neemt het beheer van de website op zich.

Financiën

Tefka presenteert het financieel overzicht en licht de begroting toe. Arnoud doet de suggestie in de begroting rekening te houden met het feit dat in 2018 Leeuwarden de culturele hoofdstad is. Misschien kan er iets extra's georganiseerd worden. Na een enkele vraag worden de afrekening en begroting goedgekeurd. De kascommissie, bestaande uit Joke Venekamp en Arnoud van der Ridder, verlenen de penningmeester decharge. Tefka wordt hartelijk bedankt en ontvangt

een flesje wijn voor haar extra werk om in korte tijd alles voor elkaar te krijgen. De nieuwe kascommissie bestaat uit Ronald Schouten en Arnoud van der Ridder.

Bestuurszaken

Jacob Wijnia heeft in september bedankt voor zijn functie van penningmeester. Gelukkig vonden we Tefka bereid de financiën voorlopig onder haar beheer te nemen. Zij heeft zich verkiesbaar gesteld en wordt met algemene stemmen aangenomen. Ria is aftredend en herkiesbaar. Zij wordt bij acclamatie herkozen. Anne Froukje treedt af en is niet herkiesbaar. Zij wordt bedankt voor haar werk en krijgt een attentie en een bos bloemen. Gelukkig is er een nieuwe secretaris gevonden in de persoon van Pieter Dijkstra. Hij kon op zo korte termijn niet aanwezig, maar ook hij wordt met algemene stemmen gekozen.

Wijze uil

Marten overhandigt de Wijze Uil aan Jan Tijsma. Hij heeft zich het afgelopen jaar ingezet om foto's aan de Thachsa toe te voegen. Onze folder heeft hij in een nieuw jasje gestoken. De IVN website is vernieuwd en Jan heeft deze voor onze afdeling voorzien van foto's en tekst. Hij heeft de Facebook pagina in werking gesteld.

Activiteitenprogramma 2017

Er is een boeiend en afwisselend programma samengesteld. De nieuwe natuurgidsen zijn hier ook actief bij betrokken. Constance zorgt ervoor dat er geen activiteiten op de zelfde dag plaats vinden. Naast het bestaande programma zullen altijd spontane acties ondernomen worden. Een aantal natuurgidsen is betrokken bij het AZC. De activiteiten voor de kinderen willen ze graag in samenwerking doen met de leerlingen van basisschool "De Bolster". Dat is nog niet gelukt. Er ontstaat een levendige discussie over de doelstelling van het IVN, vooral ten aanzien van het programma "Grijs, Groen en Gelukkig".

Rondvraag en sluiting

Tryntsje Otter vraagt of we de Thachsa niet digitaal kunnen ontvangen. Het bestuur zal zich hierover beraden. Een reminder per mail van de activiteiten wordt op prijs gesteld. Abel Jagersma vraagt naar de samenwerking met de bibliotheek in Sneek. Cecile van der Leest en Ger Bosklopper zijn de contactpersonen voor de samenwerking met KNNV en de bibliotheek in Sneek. De voorzitter sluit de vergadering en nodigt ons uit onder het genot van een kop soep en hapjes bij te praten en elkaar te inspireren de IVN Súdwesthoeke levendig te houden. Elly weer bedankt voor de voortreffelijke catering.

P. Dijkstra (secr.)

Verslag van de jaarlijkse ledenexcursie.

Op donderdag 25 mei, Hemelvaartsdag, zijn we met 17 leden/donateurs op pad gegaan voor onze jaarlijkse ledenexcursie naar het Fochteloërveen. Daar werden we ontvangen door Wijnand Dijkstra met een inleiding over het gebied en de geheimen van het Fochteloërveen. Vervolgens nam Wijnand Dijkstra ons mee op pad voor een mooie excursie door het gebied.

Wijnand Dijkstra is meer dan 10 jaar als vrijwilliger voor Natuurmonumenten bij dit 3500 ha grote natuurgebied betrokken geweest.

Wijnand vertelt over het ontstaan van dit unieke hoogveengebied. Nog belangrijker is hoe dit gebied behouden kan blijven, en dat heeft alles te maken met een hoge grondwaterstand. Door de aanleg van dammen en bufferzones probeert Natuurmonumenten regenwater zo veel mogelijk vast te houden. Dan kan er veenmos groeien en dat is de basis voor hoogveen.

De aanwezigheid van kraanvogels maakt dit gebied extra bijzonder. Momenteel zijn er verschillende broedparen. En wij hebben geluk, vanaf de uitkijktoren zien we met de verrekijker 3 kraanvogels rondscharrelen. Maar we zien nog veel meer. Drie soorten heide: struikheide, dopheide en kraaiheide; veenpluis en eenjarig wollegras. Vlinders, waaronder de Sint Jacobsvlinder.

Er zijn veel vogels te zien en/of te horen. Bijzonder was de boomvalk, op jacht naar libellen. Daarnaast o.a. de boompieper, grasmus, geelgors, fluitier en het goudhaantje. In een rond gat in een dode boom zien we het kopje van een jonge grote bonte specht, roepend om z'n ouders en eten.

Kortom: op deze stralende dag was de ledenexcursie, met dank aan Wijnand, zeer de moeite waard.

Jaarverslag Heemtuin 2017

Het is elk jaar best wel lastig om een zinvol en lezenswaard verslag van de Heemtuin te maken: wat is vermeldenswaard, wat zet je erin, wat laat je weg... Maar goed: hierbij een overzichtje van wat we als werkgroep Heemtuin in de tuin achter Mar en Klif gedaan en beleefd hebben.

Ons tuinseizoen begon ook dit jaar pas goed met de jaarlijkse stekjesruilbeurs die we op zaterdag 6 mei hebben gehouden. Dit jaar op prima wijze georganiseerd door Tryntsje Otter, die daarmee ook gelijk afscheid nam van de Heemtuin-groep. Helaas, we zullen het verder zonder jouw inzet en deskundigheid moeten stellen, Tryntjse.

De stekjesruilbeurs was als vanouds gezellig. Er werden leuke plantjes geruild. Blijje gezichten, mooi weer en vrolijke mensen. Dat er een grote doos met boeken voor de verkoop ongezien onder tafel is blijven staan moeten we maar op de koop toe nemen: die is alvast voor de stekjesruilbeurs en boekenverkoop van het volgend jaar.

De tuin is begin mei prachtig! Dan is er ook al veel voorjaarswerk gedaan in het kader van het “reguliere onderhoud” en daarnaast hebben we dan ook het voorbereidend werk gedaan voor de tentoonstelling in de tuin én in een klein stukje van het gebouw Mar en Klif.

Dit jaar was het thema van de expositie “Planten met een verhaaltje”. Op basis van de tentoonstelling over geneeskruiden van het voorgaande seizoen werd de tuin deels opnieuw aangekleed, waarbij we telkens planten in al hun glorie hebben willen tonen met daarbij – heel in het kort - een leuke sage of legende. Het verzamelen van die sagen en legenden bij de planten die je hier in de omgeving aantreft, bleek nog niet eens zo eenvoudig. Gelukkig hebben we daarbij de hulp gehad van Constance; Baukje bleek over een rijke fantasie en een vlotte pen te beschikken, waardoor we bij de planten ook een aantal verhalen in het Fries konden presenteren.

Alle 32 verhalen hebben we ook in een map verzameld. Wie daarvoor belangstelling heeft, moet maar eens contact opnemen met Baukje of met mij: wij zorgen er dan wel voor dat je een kopie krijgt, op papier of als Word-document. Mail: baukjemiedema@home.nl of j.c.venekamp@hetnet.nl. Ze zijn de moeite van het bewaren waard!

En wat betreft de tentoonstelling zelf: het was regelmatig heel veel werk. Het was droog en dan moeten plantjes in manden toch regelmatig water krijgen; het was te nat en dan regenden de platen met de verhalen van de borden; het was te warm, waardoor de planten niet bloeiden in de tijd die wij in ons hoofd hadden; het waaide te hard, zodat we parasols moesten redden, kortom de normale kommer en kwel van de gemiddelde tuinier.

Maar als je dan ziet dat bezoekers van Mar en Klif het allemaal prachtig vinden en heel geïnteresseerd onze bedensels staan te lezen en bewonderen, dan weet je weer: daar doe je het voor!

Tot aan oktober is het weer gelukt een aardige tentoonstelling neer te zetten en in stand te houden. Inmiddels zijn we weer beland in het najaarswerk en ook 's winters wordt er af en toe nog wat aan de tuin gedaan. Elk jaar valt er nog heel wat op te ruimen en bij te houden, zodat we weer op tijd klaar zijn kunnen zijn voor het volgende tuinseizoen.

En onze plannen voor 2018?

Natuurlijk weer een stekjesruilbeurs, dit jaar te houden op zaterdag 12 mei.

En als het even kan een nieuwe tentoonstelling in de tuin. We spelen met de gedachte daarvan iets moois te maken over eetbare planten uit het wild, waarbij we ook onze ideeën over wildpluk (wat wel, wat niet...) uiteen kunnen zetten. De plannen zijn er, nu de uitvoering nog.

We zoeken daarvoor graag versterking van ons groepje dat op dit moment officieel nog maar uit vier personen bestaat.

Houd u wel van een beetje tuinwerk en wilt u af en toe samen gezellig aan de slag in de heemtuin, meld u dan alstublieft aan. Neem contact op met één van ons.

De heemtuingroep bestaat uit:

Ria Brouwer, Johanna Prins, Baukje Miedema en Joke Venekamp (coördinator)

Excursies in het Zwettebos Sneek

Ik ben één van de deelnemers van de door IVN Súdwesthoeke georganiseerde natuurgidsencursus 2014-2016 en heb in juni 2016 het diploma gekregen. Tijdens de cursus had ik als adoptieterrein het Zwettebos in Sneek gekozen, waar ik vlak bij woon en ik heb me hier een jaar lang intensief in verdiept en heb het zodoende goed leren kennen. Om anderen daar van mee te laten genieten heb ik hier afgelopen juli twee maal een excursie verzorgd. De eerste keer was met een groepje oud-cursisten. Ik was, na Constance en Linda, de derde cursist die voor de anderen een excursie in eigen adoptieterrein verzorgde. Het is leuk om elkaar weer te treffen en om ieders adoptieterrein in het echt te kunnen bekijken. De tweede keer heb ik een groepje collega's rondgeleid in het Zwettebos. De natuurkennis van de collega's was niet zo groot, dus ik heb hen veel kunnen vertellen en laten zien. Ook vonden ze het interessant om cultuurhistorische wetenswaardigheden te horen. Ook al wonen zij ook in de buurt en kenden ze het Zwettebos als zodanig wel, heel diep gaat die kennis vaak ook weer niet. Misschien ga ik hier in 2018 een vervolg aan geven door via de wijkvereniging excursies voor mensen uit de buurt aan te gaan bieden.

Betsie Kool

Natuurwerkdag Rasterhoffpark Sneek, 4 november 2017

Jaarlijks organiseren de LandschappenNL een Natuurwerkdag op de eerste zaterdag van november. Zo ook dit jaar op 4 november. Het is de grootste groene vrijwilligersactie van Nederland.

In Fryslân hadden zich maar liefst zeven en twintig locaties voor deelname aangemeld. In de Súdwesthoeke vijf: Parkje Mariënakker in Workum, Vlindertuin Lemmer, Natuureiland De Gouden Boaiem, Heempark Heeg en Burgemeester Rasterhoffpark Sneek. In totaal hebben in onze provincie tijdens de Natuurwerkdag zo'n 860 mensen de handen uit de mouwen gestoken.

Ook in Sneek veel belangstelling

De IVN-werkgroep Sneek doet meestal éénmaal in de twee jaar mee aan de Natuurwerkdag door de organisatie van een onderhoudsklus op zich te nemen. Deze keer in het Rasterhoffpark in Sneek, omdat het park dit jaar 12,5 jaar bestaat. Er was plek voor ongeveer 70 deelnemers. Dit aantal was al gauw bereikt. Scoutinggroep Greate Pier meldde zich en ook de leiding van het AZC belde met het verzoek of er een aantal asielzoekers mee mocht klussen. De Scoutinggroep uit Bolsward moesten we helaas teleurstellen omdat de locatie al vol zat.

Samen buiten aan de slag

Doel van de Natuurwerkdag is om natuur en landschap een handje te helpen. Het werk dat wordt verzet levert een belangrijke bijdrage aan het beschermen en behouden daarvan. Bovendien is het gezond, leuk en gezellig om buiten, samen met andere vrijwilligers, aan het werk te zijn. In het Rasterhoffpark hebben met elkaar een behoorlijke oppervlakte grasland vrijgemaakt van opslag van Elzen en Wilgen. Het perceel aan de rand van het park dreigde anders helemaal dicht te groeien als bos, terwijl het gebied hier juist open moet blijven. Nuttig werk dus. Maar er was ook ruimte voor mooie natuurbeleving. Boven op de voormalige vuilstort is in de loop van de jaren een gevarieerd bos(je) ontstaan waar in het najaar veel trekvogels even rust kunnen vinden. Het is een goede plek om vogels te ringen. Met de ochtendgroep hebben we een paar 'vogelringers' aan het werk kunnen zien. Zij hadden in de vroege ochtend een drietal Houtsnippen en een paar Appelvinken gevangen. Vogels die je niet vaak ziet. Ze werden tijdens ons bezoek losgelaten. Met de middagploeg hebben we genoten van de gevarieerdheid aan paddenstoelen in het park en konden we een prachtige heksenkring aanschouwen.

De Natuurwerkdag in het Burgemeester Rasterhoffpark werd mede mogelijke gemaakt door Landschapsbeheer Friesland (website, gereedschap, publiciteit) en het Van der Valkhotel in Sneek (catering).

Jaarverslag 2017 Fûgelwurkgroep

De Fûgelwurkgroep kent een jaarlijks wisselend voorzitterschap. In 2017 is het mijn beurt. De werkgroep kent twaalf leden.

We hebben het afgelopen jaar tweemaal (februari en oktober) bij elkaar gezeten in de beheerschuur van Staatsbosbeheer te Oudemirdum. Tijdens de tweede bijeenkomst heeft Johan Deinum een fraaie fotopresentatie verzorgd van eigen hobbymatige gemaakte vogel-/natuurfoto's uit Súdwest-Fryslân. Andere onderwerpen waren onder meer het bespreken van activiteiten, zowel voor de eigen werkgroep als ook externe excursies, en natuurlijk het uitwisselen van wetenswaardigheden en ervaringen op vogelgebied.

De zangvogelcursus was dit jaar goed bezet met 30 cursisten. Allemaal enorm enthousiast. In november gaan we voor deze groep een speciale terugkom-bijeenkomst organiseren. We hopen dat een aantal cursisten zich actief gaat inzetten op het gebied van vogels, zo mogelijk via onze werkgroep.

Verder heeft de werkgroep het afgelopen seizoen een voorjaars natuurwandeling in het Lycklamabos (Ronald Schouten), een vroege vogelwandeling in It Swin (Sytse Bouwhuis en Durk Venema), een libellen- en dagvlinderexcursie in de Wyldemerk (Yde Kuipers) en een najaar-natuurwandeling door It Swin (Anne Ferwerda) verzorgd.

Voor het aankomende jaar heeft de werkgroep weer een gevarieerd aanbod van activiteiten op het programma staan. Zie hiervoor elders in de Thachsa.

Durk J. Venema

Werkgroep Wilde Planten

Onze werkgroep had het afgelopen jaar aardig wat op de planning staan; een lezing, diverse excursies en enkele ‘plantenavondjes’.

In Maart stond de eerste activiteit in de agenda, namelijk een lezing over plantengallen door Roelof Jan Koops van de Kruidhof. Hij heeft een ontzettend interessant verhaal verteld over verschillende plantengallen en liet prachtige beelden zien. Ook had hij plantengallen meegenomen die we na afloop konden bekijken en er was volop gelegenheid voor het stellen van vragen. Het was een erg interactieve en interessante avond!

In mei nam Bart van der Wal, eigenaar van de Teatertún in Rijs, ons mee op een wandeling door en rondom de tuin. Bart vertelt vol passie over de ontstaansgeschiedenis van zowel de tuin als de directe omgeving. Hoewel er hier en daar wat regen uit de lucht kwam vallen, weerhield dit Bart niet om volop te vertellen over alles wat er leeft en bloeit.

Dan, eind mei en halverwege juni, stonden er twee wildplukexcursies op het programma. Deze beide excursies werden georganiseerd en uitgevoerd door Focco Meijer en Baukje Miedema. Tijdens de excursies zijn ze met de groep op zoek gegaan naar eetbare planten en kruiden, waar ze vervolgens mee aan het koken geslagen zijn. Iedereen was erg enthousiast over deze excursies! Aankomend jaar wordt er dan ook nogmaals een dergelijke excursie georganiseerd. Kijk daarvoor in het jaarprogramma!

Halverwege juli vond er een plantenexcursie plaats op de Golfbaan in Rijs. De golfbaan is gesitueerd in een grotendeels beschermd natuurgebied, wat maar enkele keren per jaar open gesteld wordt, zo ook tijdens deze excursie. De excursie was onder leiding van Joke Venekamp en Ronald Schouten. In het gebied zijn onder andere veel Rode lijst soorten te vinden!

Als plantenwerkgroep gaan we ook gezamenlijk het veld in en maken daarbij gebruik van elkaars expertise en enthousiasme. Zo hebben we een bezoek gebracht aan het Wikelerbosk waar veel stinzenplanten te vinden waren. Na afloop dronken we thee in theetuin Under de Toer van Jitske van Luit.

Ook gaan we een op een zomeravond naar de Slottuin in Rijs. Een tuin waar veel exoten te vinden zijn maar wat het zeker niet minder de moeite waard maakt! Zo zagen we onder andere de Pimpernoot. Een boompje met en prachtig aanvullend verhaal van Betty Guldemeester; de boom zou namelijk ook wel Paternosterbollekes boom genoemd worden, doordat de nootjes van de Pimpernoot vroeger gebruik werden om een paternoster (rozenkrans) van te maken.

Onze laatste plantenavond van het jaar vond plaats in het Heempark in Heeg, verzorgd door Cecile van der Leest. Een fantastisch veelzijdig park met veel begroeiing, fruitbomen, waterpartijen, bos en ook een oeverzwaluwwand en een onderwaterkijkhut. We hoopten er zelfs de ijsvogel nog even te spotten! Helaas liet deze zich niet zien. De avond werd gezellig afgesloten onder het genot van een hapje en een drankje in het bezoekerscentrum.

Jaarverslag Vlinderwerkgroep

De vlinderwerkgroep heeft het afgelopen seizoen de vaste routines uitgevoerd en zal tijdens de voorjaarsbijeenkomst in april de balans opmaken en nieuwe plannen bespreken. Een geplande vlinderexcursie met de boot van SBB is wegens gebrek aan deelname niet doorgedaan.

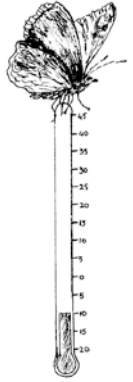
Minder vlinders en minder soorten.

De monitoring route op het Oudemirdumerklif heeft afgelopen jaar een negatief beeld opgeleverd ten opzichte van voorgaande jaren. De aantallen en soorten scoorden behoorlijk lager, maar de oranje Lucerne-vlinders werden gelukkig wel gezien.

Wybren Siemensma

Vlinders overwinteren in huis, geen goede zaak!

Verreweg de meeste dagvlinders overwinteren als ei, rups of pop. Iedere soort heeft zijn eigen strategie en er zijn maar weinig soorten die op verschillende manieren de winter kunnen overleven. Ze hebben voor een strategie gekozen (of ei, of rups, of pop, of vlinder) en kunnen daarmee optimaal de ongunstige en koude periode overleven. De atalanta is een twijfelgeval: die trok vroeger altijd weg naar het zuiden, maar de laatste tijd blijft er steeds ook een aantal hier in de winter. Tijdens niet te koude winters overleven ze dat ook. De andere vlinderoverwintersaars kunnen heel goed tegen de kou. Sterker nog: voor deze is juist warmte een bedreiging. Twee vlinderoverwintersaars, gehakkelde aurelia en citroenvlinder, kruipen weg onder takkenbossen of in groen blijvende struiken zoals klimop en coniferen. Daar zoeken ze een wat beschut plekje en maken ze zich klaar voor de winter. Ze zetten hun spijsvertering op een heel laag niveau, halen vocht uit hun lichaam en maken een soort antivries aan. Dit alles zorgt ervoor dat ze een graad of tien tot vijftien vorst heel goed kunnen overleven.

Ook dagpauwoog en kleine vos overwinteren als vlinder, maar deze zoeken daarvoor ook regelmatig plekjes in de bebouwing. Dat kunnen kelders of zolders zijn, maar ook schuurtjes en hokken met openhaardhout. De vlinders overwinteren natuurlijk niet alleen in menselijke bouwsels: ze kunnen ook in holle bomen prima de winter doorbrengen. In huizen hebben ze te maken met een extra probleem. De kou is daar geen punt, maar juist de warmte kan desastreus zijn. Ze gaan nu, eind oktober, begin november in winterslaap. Maar de komende tijd, als het buiten kouder wordt, zullen we steeds meer gaan stoken. Dan zijn die plekken die tot voor kort donker en koel waren, opeens warm en wordt hun winterslaap onderbroken. Het 'ontwaken' uit die slaap is echter een proces dat heel veel energie kost, en dat betekent dat de vlinders uitgeput raken en zeker het voorjaar niet zullen halen.

Het is dan ook het beste om vlinders die je nu in huis vindt, voorzichtig op te pakken en naar een koude, in ieder geval onverwarmde, plek te zetten. Dat oppakken kun je het best doen met de dichtgeklapte vleugels tussen wijs- en middelvinger (waarmee je het V-teken maakt). Op deze manier kun je ze stevig vastpakken zonder dat je ze beschadigt of veel van hun schubben op je vingers krijgt. Wegzetten doe je het best op een koude, maar wel beschutte plek, bijvoorbeeld in een schuurtje of onder een afdak. Zo hebben de vlinders de kans dat ze komend voorjaar weer actief tevoorschijn kunnen komen, en zich kunnen gaan voortplanten.

Bron: Vlinderstichting

Alle aktiviteiten folboekt yn de 30ste Gaasterlânske Natuerwike

Wat ha wij in gelok hân mei it waar yn de Gaasterlânske Natuerwike. De foarspellingen wienen de wyks fan te foaren striemin. Ik frege mij ôf hoe't wij it yn de holle krigen om yn dizze tiid in wike lang bûtendoar aktiviteiten te organisearjen. En sjoch, allinnich in pear spatsjes op de Griene merke en fierder wie it droech en fakentiids sels sinneskyn waar.

Wat in soad aktiviteiten

Mar en Klif hat in soad wurk hân oan de Jubileumkrante. Mar dat hat him weromfertsjinne, it wie in grut súkses. Trochdat dy bijlage yn alle streekkranten siet, ha folle mear minsken sjoen wat der te dwaan wie. De wyks foar de hjerstfakânsje wienen de measte aktiviteiten al folboekt. Sawysa in grut kompliment oan Mar en Klif en de oare Natoerklups. Wat wie der in soad te dwaan. En wat ik meimakke ha rûn allegearre as in trein.

Bernespułtsjemiddei 'Op reis naar exotische oorden'

Cecile en Betty ha dit jier hulp fan Focco en Constance bij de bernespultsjemiddei, Grappich om te sjen hoe't dat ferrint. In pear bern ha netiens folle sin, dy stelle har ôfsidich op. Guon bern doare ek eins net, se hâlde har âlden stiif beet. In pear grutte jonges pakke drekt in stôk en drave dêrmei de bosk yn. En dan yn de rin fan in heal oere wurde alle bern grepen troch de spultsjes. Se begjinne mei elkoar te boartsjen en ha in soad wille. Al dwaande leare se ek noch wat fan de natûr. In hele keunst om dat foar elkoar te krijen, alle lof foar de lieding! Lês fierderop it ferslach fan dizze aktiviteit.

Sij kinne har wol rêde yn de jungle
Foto: Baukje Miedema

Natoerfotoworkshop folwoeksenen

Gerard Bos leit oan de hân fan minder goeie dia's út hoe't je fouten foarkomme kinne. Underwilens fertelt hij ek in soad oer de bisten op de foto's. Hoe't se har gedrage, hoe't je se foar de kamera krije kinne. Libellen moatte je bijgelyks earst bestudearje. Hoe fleane se, wer geane se sitten. Faak op deselde plant. At je dat ien kear witte, kinne je de kamera op in statyf bij dy plant sette en de goeie slutertiid kieze. Nijsgjirrich, en ynspirearjend fine de dielnimmers dêr't ik mei praten ha. Fansels ha se dêrnei de bosk yn west om it yn de praktyk te bringen. De dielnimmers kinne in foto opstjoere dy't op ús Site setten wurdt.

Elke paddestoel hat syn eigen fotograaf
Foto: Baukje Miedema

Natoerfotoworkshop jongeren

De jongeren steane ûnder lieding fan Coert Winkel rillegau yn de bosk. De opdracht is: Sjoch der lizze rûnom prachtige bledsjes. At je no sa'n giel bledsje tsjin in brune beam oan fotografearje komt it better út. Dat hyt kontrast. Besykje sels ris foto's mei in grut kontrast te meitsjen. Se moatte even op dreef komme. Mar nei in tsien minuten is elk drok dwaande. Coert stimulearret har om nije dingen te besykjen, om te eksperimintearjen. Se sjogge dingen dy't se noch noait sjoen ha. At je Sterretjesmos fan tichtbij op de foto sette, liket it wol in oerwâld, om mar ris wat te neamen. Dit is te koart, fine se allegearre, at se de bosk út geane. De bern kinne trije foto's opstjoere, dêr't Coert tips bij jout. De moaiste fiif komme ek op ús Site.

Griene merke

Tefka hat foar de bern in leuke speurtocht oer eksoaten betocht. De oare organisaasjes hienen dêrom frege, dat de bern ek even yn de bosk komme soenen. Mar it rint net super. Us plak yn de tinte is krekt achter in peal, dus net sa sichtber. En de âlden ha sawysa ek net folle sin om mei har bern de bosk yn. “In oare kear dogge wij wer it bekende resept,” seit Tefka, “fetbollen meitsje, of ûleballen plúzje of sa.” Ek it fertellen fan ferhalen komt net fan de grûn. Wol steane minsken geregeld sels te lêzen. Want der is aardich wat publyk, it rint de hiele dei troch. Dus Chris mei syn Gierzwaluwen, en Arnoud mei de Turegluur en de minsken yn de ynformaasjestand, we ha in soad oer de natoer en IVN fertelle kind.

Baukje Miedema

Foto: Jan Tijsma

**Bestuur en Redactie wensen u
een gezellige december maand en voor
2018 een Gezond en Gelukkig
Nieuwjaar!**

“Op reis naar Exotische Oorden”

Doe jij mee met de Kindermiddag van het IVN Súdwesthoeke? We gaan op reis naar exotische oorden. Dat was de vraag. Een wederkerende Mar en Klif/IVN natuurmiddag binnen de Gaasterlandse Natuurweek in Het Rijsterbos.

Foto: Baukje Miedema

18 Kinderen tussen en 7-12 jaar stonden vol enthousiasme bij de ingang van het Rijsterbos waar ze door Cecile van der Leest en Betty Schellevis werden ontvangen, zij waren verantwoordelijk voor het geheel. Met hulp van Focco Meijer, Baukje Miedema en Constance Smit-Walstra. (Baukje, contactpersoon tussen M&K en IVN, en Constance verleenden hand- en spandiensten.)

Tijdens de wandeling naar de centrale plek werd er al het een en ander aan de kinderen verteld en gevraagd middels opgehangen papiertjes. Ze kwamen aardig in de stemming. Aangekomen op die plek werd de groep gesplitst. De ene groep, Steppe/Savanne, ging met Cecile en Betty mee van wie ze o.a. leerden lassowerpen, speerwerpen, welke geluiden dieren maken, welk dier zoekt zijn voedsel op welke hoogte en oefenden ze als een mestkever om een mestbol naar het nest te brengen. Aardig was, dat een van de kinderen daar alles over wist: stokstaartjes eten geen mestkevers en zo kunnen die de mest van de stokstaartjes verspreiden over het kale gebied. De kinderen kregen ook papieren maskers van b.v. een giraffe en krokodil. De kudde gnoes waren door heel het bos te horen!

De andere groep, Prairie, ging mee met Focco, die ze alles vertelde over hoe dieren gecamoufleerd zijn door aangepaste kleuren. Een paar kinderen werden goed gecamoufleerd door jutte zakken, varens, takken en moddervegen. Ze waren moeilijk terug te vinden! (Gelukkig waren we aan het eind van dit onderdeel toch weer compleet.) Ook klommen ze over een touwladder met gevaar voor eigen leven, spannend was het zeker. Natuurlijk gaf Focco ze ook nog een paar leuke weetjes mee over dieren en planten.

Na een tijdje wisselden de groepen. Voor de verschillende onderdelen kregen ze een leuk stempel in het speciale natuurpaspoort en zochten ze een passend plakplaatje uit. Aan het eind werd er onder zeer enthousiaste leiding van Cecile en Betty nog een regendans gedaan. Er werd gezongen en lawaai gemaakt met stokken e.d. Een vrolijk einde. Een geslaagd geheel. Baukje maakte veel foto's van de kinderen die zich inleefden in de exotische oorden. Ook kregen we aandacht van de pers: een fotograaf/journalist van Fries Dagblad wandelde een eindje met ons op en publiceerde de andere dag met tekst en foto's.

Wij als leiding evalueerden op de bank bij het Tempeltje met thee en cup-a-soup. In de natuur (niet uit de natuur!).

Betty Schellevis-Guldemeester

Rondje van Joop

Bomen en Joop van de Galiën, dat past helemaal bij onze gewaardeerde IVN gids. Joop weet met zijn verhaal over bomen mensen te boeien en trekt er graag met de fiets op uit. Zo was hij vorig jaar ook weer gids voor onze IVN “Fietstocht Bijzondere bomen” en daar hadden zich weer heel wat belangstellenden voor aangemeld. Onder de deelnemers was een mevrouw die vroeg of ze ook mee kon doen, maar dan wel met een duofiets. Ze kan zelf niet fietsen, maar zou wel heel graag met de excursie mee willen gaan. Helaas was de geplande route niet geschikt voor een dergelijke fiets en moest Joop deze mevrouw teleurstellen. Joop kon het verhaal maar niet loslaten en kwam tot het volgende idee. Hij plande na de excursie een aparte route en nodigde de mevrouw met de duofiets uit om samen met hem op pad te gaan om haar in duo-zit alles te vertellen over de bijzondere bomen die ze onderweg tegenkwamen. Zij heeft er van genoten. Een rondje van Joop dus!

Chapeau voor Joop.

Op zaterdag 13 oktober 2018 is er weer een fietstocht langs bijzondere bomen en ook hier zal Joop de gids zijn. Zie de jaarplanning verderop pagina 24.

Bijzondere telling op de Steile Bank

De Steile Bank zijn zandplaten in het IJsselmeer die van groot belang zijn voor vele soorten vogels. Ze komen er foerageren, rusten, ruïen en ook broeden. Het aantal vogels kan gaan om bijv. 10.000den ganzen en eenden, 1000den aalscholvers, meeuwen en sterns, 100 den wulpen, bonte strandlopers, 10tallen kluten, lepelaar, flamingo en dan nog vele soorten in kleine aantallen. Maar ook zeearend, slechtvalk, havik komen langs en er liggen op de platen soms zehonden. Omdat de platen op aardige afstand van de oever liggen is het waarnemen en tellen niet eenvoudig en wordt met een goede telescoop wel een stuk leuker. Het is dan wel belangrijk dat er vrijwel geen wind staat i.v.m. trillingen in het beeld en dat het helder blijft tot een tijd na de zonsondergang. Met name in augustus trekken reuzensterns door van het Oostzeegebied naar zuidelijker gelegen landen. Op een 20 tal telposten in geheel Nederland worden op de slaappleatsen deze sterns dan geteld. De aantallen nemen geleidelijk aan enigszins toe. Al vele jaren ben ik betrokken bij drie weekend tellingen van de reuzensterns die slapen op de Steile Bank bij Oudemirdum.

De telomstandigheden waren op 25 augustus 2017 optimaal. Het was volledig windstil en via een wolk boven Oudemirdum werd het licht van de ondergaande zon gereflecteerd naar de slaappleats. Hierdoor kon een ongeveer een kwartier langer tellen dan op andere telavonden. Mijn hoogste aantal was al jaren 62 maar dat record werd ruim doorbroken met 85 exemplaren. Dit zijn de hoogste aantallen van Nederland. Doordat ik veel langer dan regulier kon kijken met voldoende licht is het aantal waarschijnlijk zo hoog geworden. Met andere woorden: de invloed van de telomstandigheden zijn van grote invloed op de telresultaten. Al met al wel een bijzondere ervaring om in alle rust zoveel vogels te kunnen waarnemen dat die avond begon met het wegvliegen van een zeearend, twee zehonden op de platen en heel veel soorten en aantallen vogels waaronder dus dit hoogste aantal reuzensterns ooit in Nederland.

Een heel voldane vogelteller,

Marten Wesselius

Onze afdeling zoekt!

- **Bestuursleden**
- **Redacteur/vormgever Thachsa**
- **Nieuwe (jonge) leden**

Wat is een Vereniging zonder bestuur en zonder leden? Natuurlijk zijn we met meer dan 130 leden/huisgenootleden en donateur een mooie club en daarbinnen weten we met elkaar jaar in en jaar uit steeds weer mooie activiteiten te ontwikkelen. Wij zoeken echter uw steun om onze Vereniging ook voor de toekomst in balans te houden en vragen u daarbij om hulp. Wij zoeken nieuwe (jonge) leden en die wonen misschien wel bij u in de buurt of u bent zelf ook aan een nieuwe uitdaging toe en plaats te nemen in het bestuur. Dit is uw kans!

Van de Penningmeester

Kies voor uw betaalgemak van de jaarlijkse contributie door automatische incasso en u heeft er geen omkijken meer naar.
Het incassoformulier staat op de website en kunt u printen.

mail: tefkadupon@gmail.com

of

Tefka du Pon, Doarpsstrjitte 9, 9021CJ Easterwierum

Vanaf 1 februari 2018 wordt de functie van Penningmeester vervuld door
Pieter Dijkstra: piter.dijkstra@kpnmail.nl

**Voor uw declaraties van onkosten kunt u gebruik maken van het
nieuwe digitale declaratie formulier.**

Werkgroep communicatie

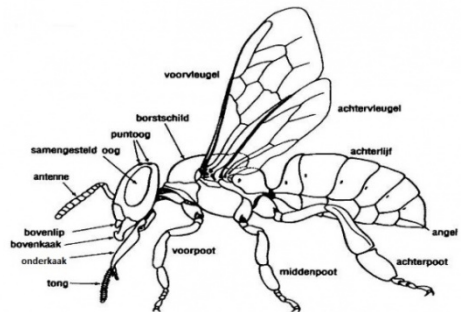
Op verzoek van leden heeft het bestuur de mogelijkheid besproken om de Thachsa ook digitaal beschikbaar te stellen i.p.v. de gedrukte versie. Om in deze vraag te voorzien heeft het bestuur de redactie om advies gevraagd. Er blijkt geen belemmering om de Thachsa digitaal aan de leden en donateurs beschikbaar te stellen. Indien u digitale toezending via e-mail wenst kunt u dat melden aan de redactie van de Thachsa. redactiethachsa@hotmail.com.
U krijgt de Thachsa in PDF via de e-mail toegestuurd.

Driekwart van de soorten voedselgewassen afhankelijk van dierlijke bestuiving

Veel landbouwgewassen en wilde planten profiteren van bestuiving door bloembezoekende insecten. Circa 70 procent van alle bedektzadige plantensoorten wordt door insecten bestoven. Wereldwijd zijn 76 procent van de soorten voedselgewassen afhankelijk van dierlijke bestuiving, voor het overgrote deel door insecten. Grote voedselgewassen als granen en aardappelen zijn echter niet afhankelijk van bestuivende insecten.

Van alle bijen wordt de gehouden honingbij over het algemeen beschouwd als de belangrijkste bestuiver voor landbouwgewassen. Maar ook wilde bijensoorten dragen bij aan de bestuiving van landbouwgewassen. De acht belangrijkste akkerbouwgewassen worden door verscheidene wilde bijensoorten bezocht. Het grootste aantal bijensoorten (60) is gevonden op koolzaad. In het licht van dalende aantallen imkers in, zal de bestuiving door wilde bijen mogelijk belangrijker worden. De verwachting is dat ook veel van bestuiving afhankelijke wilde plantensoorten achteruit zullen gaan bij afname van wilde bestuivers.

Leve de blaadjes! Ban de bladblazer!

Overtuig uw innerlijke opruimer dat bruine bladeren en dooie bloemen niet meteen de biobak in hoeven, maar op beschaafde bergjes in de border mogen liggen. Ze zijn dan niet langer een rommeltje en menig vogel profiteert. In het najaar komt de opruimer in de mens (of is het in de man?) naar boven. Dooie bloemen moeten de tuin uit, bruine bladeren in de biobak. Alsof we de winter willen bezweren, moet de tuin zo fris en monter mogelijk en bruin en verrot is niet fris en monter.

Maar, doe uzelf, uw buren, de insecten en de vogels een plezier: ban de bladblazer en omarm de kringloop van het leven. Ook afgevallen bladeren hebben een rol te vervullen.

Breek geen been

Afgevallen bladeren. Natuurlijk moeten die van het gazon af, anders komen er gele of kale plekken in. Ze moeten ook van de stoep, anders breekt u nog een been. Maar, nu komt het, neem gewoon de hark en hark ze over de planten in de border. Ze vormen een perfecte isolatielaag voor de bijtende winter.

Waardevol wereldje

Onder bladerhopen gaat ook nog een waardevolle wereld schuil: die van de kleine beestjes. De wormen, spinnen en insecten zijn er beschut, eten de blaadjes, verteren die tot compost, zorgen zo op een natuurlijke manier voor bemesting van de grond en verbeteren de structuur van de bodem met hun gewroet. Dat krijgt u nooit makkelijker voor elkaar!

Hun leven hangt er vanaf

Het leven van winterkoninkjes, roodborstjes en heggenmussen (onder meer) hangt weer af van die pieterpeuterige beestjes. Met een volle maag de winternacht in gaan is echt van levensbelang voor deze kleine vogels. Als het hard vriest verbranden ze namelijk tot wel 10% van hun lichaamsgewicht om warm te blijven.

Zaden uit bloemen

Nu eten vogels ook veel bessen en zaden in de winter. Die kunt u voeren, maar ze zijn ook volop in de tuin te vinden. Tenminste, als u in de herfst niet alle dooie bloemen (inclusief zaden!) heeft afgevoerd. Afknippen is prima, maar leg ze daarna plat op de grond, oogt ook weer fris. De zaden die niet worden opgegeten krijgen de kans te kiemen in het voorjaar en zo blijft uw bloementuin weelderig.

Vogels zaaien bessenstruiken

Sommige zaden uit bessen kiemen zelfs het beste als ze eerst door een vogelmaag zijn gegaan en als poep weer op het land komen. Zo zaaien vogels bessenstruiken en verzekeren zichzelf onbewust van nieuwe bladerhopen met beestjes en nieuwe bessen. Mooi toch hoe dat werkt in de natuur.

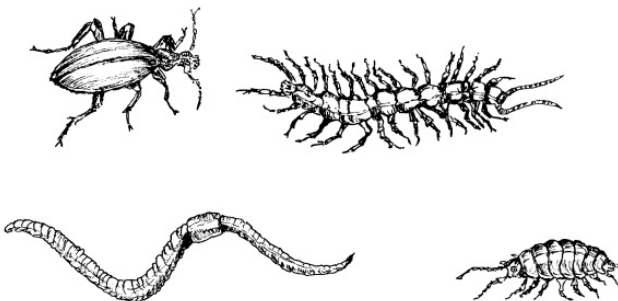
Foto: Jan Tijsma
Bonte vliegenvanger

Bron: Vogelbescherming Nederland

Alarm

Alarmfase 'rood' voor de biodiversiteit in Nederland: de aantallen insecten hollen achteruit. Recent onderzoek duidt erop dat in de afgelopen 27 jaar 75 procent van de vliegende insecten (waaronder vlinders) is afgenomen. Onlangs werd ook bekend dat sinds 1980 het aantal vogels in Noordwest-Europa met meer dan 400 miljoen is afgenomen.

Ondertussen is de Politiek in de Europese Unie aan het steggelen over onkruidverdelger glyfosaat. Op donderdag 9 november stemden Europese lidstaten in Brussel over de vraag of onkruidverdelger glyfosaat op de markt mag blijven. Een voorstel van de Europese Commissie om het middel voor vijf jaar toe te staan kreeg onvoldoende steun. Frankrijk en België willen een verbod. Uiterlijk 15 december moet Europa een keuze maken, omdat dan de huidige licentie in de EU afloopt. Als de lidstaten het niet eens kunnen worden, kan de Europese Commissie altijd nog eigenhandig de licentie verlengen. Eurocommissaris Vytenis Andriukaitis (Volksgezondheid) heeft echter aangegeven dat hij daar weinig voor voelt. Nu maar hopen dat deze meneer sterk in zijn schoenen staat.

IVN jaarprogramma 2018 – wat is er allemaal te doen?

Zondag 14 januari - Bossen wandeltocht van ca: 10 km

Start 13.00 uur bij Mar en Klif en terug ca: 16.00 uur. Gids: Goasse Hylkema, samenwerking tussen IVN en Mar en Klif. *Door Jolderenbos, Elfbergen en de Wyldemerk met mooie verhalen over heden en verleden, over landschap en natuur. Niet altijd over gebaande wegen.*

Zaterdag 10 maart - Natuurfotoworkshop

Van 10.00 – 13.00 bij Mar en Klif, Oudemirdum. Workshopleider: Gerard Bos
Opgave verplicht bij Mar en klif 0514-571777 info@marenklif.nl

De workshop richt zich op het fotograferen van dieren (bijv. vogels, libellen, spinnen) en planten. Na een korte introductie over techniek en geven van tips gaan de deelnemers zelf aan de slag. Bij terugkomst evaluatie en uitwisselen van ervaringen. Geschikt voor alle typen camera's, ook de eenvoudige.

Zondag 8 april - Voorjaarswandeling

Start om 13.30 uur bij de Galamadammen. Parkeer zo ver mogelijk van het restaurant af. Gidsen: Tefka du Pon en Ria Brouwer. Opgave bij Tefka du Pon op tefkadupon@gmail.com.

We wandelen langs de Morra, door het dorp Hemelum en langs Bakhuizen weer terug. Onderweg is van alles te zien: de eerste voorjaarsbloemen, eenden, ganzen en rietvogels. Onderweg hoort u over het ontstaan van het landschap, de meren en de gaasten. Na ca. 2 uur zijn we weer terug bij ons vertrekpunt.

Zondag 29 april - voorjaars natuurwandeling Lycklamabos

Start 09.00 uur bij de kruising Hege Bouwen/Griene Singel in Nijemirdum.

Gids: Ronald Schouten namens natuurmonumenten en IVN. 0514.571625.

Een wandeltocht door mooie lanen met oude bomen en smalle paadjes. Een bos waar vogels zich laten horen en vaak ook laten zien. Ook de geschiedenis van het gebied komt aan bod.

Zaterdag 12 mei - Stekjesruilbeurs

Tussen 11.00 en 16.00 uur in de heemtuin achter Mar en Klif, van 11 tot 16 uur.

Een ruilbeurs voor planten, stekjes en zaden van uiteenlopende aard en sortering, die steeds verder worden uitgebreid. Heemtuin achter Mar en klif aan de Brink 4 te Oudemirdum. Gratis toegang voor iedereen, ook voor die niets te ruilen hebben.

Zondag 13 mei - Vroege vogelexcursie Wikelerbos en Wikelerhop.

Start 5:00 uur bij de NH kerk Wijckel. Gids: Sytse Bouwhuis. 0514.602230. Om

7:00 uur koffie. Aanmelden verplicht. *Een stevige wandeling door bos, riet en moeras met aandacht voor de ontwakende vogelgeluiden en de opkomende zon.*

Zaterdag 26 mei - Wildpluk excursie omgeving Mirns.

Start om 10.00 tot 13.00 uur , vanaf Parkeerterrein Paviljoen 't Mirnser Klif.
Door Baukje Miedema en Focco Meijer. Info en aanmelden: Focco Meijer
focco.meijer@telfort.nl – Kosten: geen.

Een excursie voor iedereen die graag de natuur in gaat en wil weten wanneer je wat en waar kunt plukken. Wildplukken doe je met al je zintuigen. Je kijkt, voelt, kneust, ruikt, proeft, knipt en plukt de heerlijkste wilde planten, bessen, zaden en bloemen. In deze excursie bekijken we welke planten je kunt plukken zonder de natuur te schaden en wanneer dat kan. We plukken ondertussen hier en daar een handje en eten daar een heerlijke salade van.

Zaterdag 26 mei tot maandag 1 oktober, Eetbare planten in het wild.

Een levende expositie van Eetbare planten in het wild te zien in de Heemtuin achter Informatiecentrum Mar en Klif in Oudemirdum. Toegang gratis tijdens openingsuren van Mar en Klif

Zaterdag 9 juni - Slootjesdag in de Wyldemerk.

Start: 13.30 uur. Aanmelden bij Rinnert Foekema: 06.44995009 of Sietske Foekema sfoekema@hotmail.com.

De jeugd gaat met schepnetjes op zoek naar wat in het water leeft en doet onderzoek naar wat ze uit het water vissen.

Donderdagavond 19 juni - Midzomerexcursie langs IJsselmeerkust.

Start: Vanaf de Stins (parkeren aldaar) aan de Wieldijk, Mirns. 21.30 uur tot 00.00 uur. Gids: Jan Tijsma. Aanmelden verplicht 0649955129 of tijsmajan@gmail.com. Consumptie eigen kosten. *De langste dag wordt ook zonnwende of midzomer genoemd en dat gaan we beleven langs de IJsselmeerkust en door de natuur bij het landgoed/ stins langs de Wieldijk bij Mirns. Luister mee naar de avondgeluiden langs IJsselmeer/ landgoed en ervaar de langste dag van het jaar buiten in de natuur.*

Zaterdag 14 juli - Kennismaken met De Twigen/Broek

Start 10.00 uur tot 12.00 uur. Aanmelden bij de gids: Constance Smit, constance-smit@hetnet.nl. U rijdt naar de Tramwei in Joure. (De oude weg naar Sneek)
Komt u vanaf Joure dan is de ingang naar De Twigen aan de linkerkant van de

weg voorbij de afslag naar de snelweg. (Niet bij de elektriciteitsmast, maar ongeveer 100 meter verder!) Er staat een ijzeren hek bij de ingang en ook de gids. *Een verrassende natuurwandeling door het 20 ha gebied De Twigen (tussen Sneek en Joure) met info over de ontstaansgeschiedenis en de aanwezige flora en fauna.*

Zondag 7 okt - natuurwandeling in natuurgebied It Swin

Start om 10.00 uur aan de Keamerlânswei bij het toegangshek en informatiebord bij It Swin. Gids: Jan Tijsma, 0649955129. Aanmelden niet nodig. *Het natuurgebied It Swin heeft in dit jaargetijde veel te bieden. De wintergasten zijn er en ook de standvogels als baardmannetjes en waterral laten zich vast wel zien en/of boren. Trek waterdicht schoeisel aan en vergeet de kijker niet.*

Zaterdag 13 okt. - Fietstocht langs bijzondere bomen.

Start 13.30 uur op nader te bepalen plek. Gids: Joop van de Galiën, 06-30563770. Opgave bij Anne Froukje Schotanus: 0514-571993 of afvanderwoude2@gmail.com
Een fietstocht langs bijzondere, zeldzame en mooie bomen in Gaasterland.

Gaasterlandse Natuurweek 23 t/m 27 oktober 2018

Zondag 4 nov. - Herfstwandeling omgeving Ruigahuizen

Start 13.30 uur bij de klokkenstoel bij de begraafplaats Tjerkhofleane 1 8564 HC Ruigahuizen. Aanmelden niet nodig. Gids; Elly Barnhoorn. *De wandeling gaat door de omgeving van Ruigahuizen en duurt ongeveer 2 uur. Onderweg wordt af en toe gestopt om te vertellen over natuur en landschap.*

Foto: Jan Tijsma

Goasse Hylkema weet de deelnemers aan de excursie altijd te boeien!
U komt toch ook wel naar één van de excursies?

30e Gaasterlandse Natuurweek 2017 – Groene Markt

Foto's: Jan Tijsma

INSTITUUT VOOR NATUUREDUCATIE EN DUURZAAMHEID

IVN werkt aan een duurzame samenleving.
Ons idee is dat betrokkenheid bij de natuur,
duurzaam handelen stimuleert.

Daarom laten wij jong en oud
de natuur dichtbij beleven.

We verbinden hen met groene initiatieven
rond natuur en maatschappelijke thema's
zoals voeding, gezondheid en energie.

Excursies

Lezingen

Cursussen

Activiteiten

Nieuws

en actuele

Informatie voor

iedereen

www.ivn.nl/afdeling/sudwesthoeke

Facebook IVN Súdwesthoeke

